

Bok: "Norrøna", Historien om Norrøna Skofabrikk 1900-1996
 Forfatter: Boken har ingen forfatter kreditert men forordet er signert av Anne Nielsen.
 Forlag: Sjeleføde Forlag
 Utgitt år: 2021
 ISBN: 978-82-691180-1-8
 Språk: Norsk

Det er en nokså grei og ryddig bok helt til man kommer til slutt avsnittet på s.101 hvor det heter seg; «Vi er også takknemmelig for at Hamar Historielag gav oss anledning til å fortelle historien om en viktig del av Hamars – og Norges industrihistorie». Etter det utsagnet om at det også er en del av Norges industrihistorie blir jeg sittende og undre på om ikke noe er glemt, siden det er norsk industrihistorie på området lær, sko og skinn det handler om ?. Det er i år 80 år siden Norsk Skomuseum ble forsøkt dannet. Et omstridt faktum fordi det skjedde i 1941?. Etter krigen kan det se ut til å ha hvert enighet om at det ikke skjedde en dannelse, mens en av hovedpersonene, redaktør for bladet Lær, Sko og Skinn mellom 1927-1942, Richard Seligmann skrev at «skomuseet var sikkret». I utgangspunktet skulle museet ha lokaler hos Norsk Teknisk Museum i Oslo « for å gi et bilde av norsk arbeidsliv» -og det var gjort flere innsamlinger- men slik krigen utviklet seg; i 1942 ble bl.a. redaktør R. Seligmann og hans familie som var jødisk sendt med jødedeportasjene til Auschwitz og drept der og museums aktiviteten stilnet.

*

En av de andre hovedpersonene bak dannelsen av Norsk Skomuseum var konsul Marcus Halvorsen, formann i Norske Skofabrikkers Landssammenslutning – som nokså sikkert må ha kjent disponert G.A. Bakke på Norrøna Skofabrikk som gikk av som disponert 1 mai 1941 (s.51) mens Norsk Skomuseum ble dannet ? en måned senere. Det blir nærliggende under lesing av boken og undre seg over hva disponert G.A. Bakke kunne ha vist om planene for dannelse av norsk skomuseum?. Dessverre døde han i 1943. Konsul Marcus Halvorsen holdt minnetale,(s. 72) med vekt på hvor viktig G.A. Bakke hadde hvert for utviklingen av Norrøna Skofabrikk. På den annen side; frafall av mennesker under og etter krigen kan jo gi en del forklaring på hvordan museet, eller ideen om det, kunne forsvinne inn i glemselen etter krigen. De som tok initiativet i 1941 til dannelsen var Marcus Halvorsen, formann Norske Skofabrikkers Landssammenslutning, Alf Billung formann i Skotøygrossistens og Agenters Landsforening, Harald Valstad i Skotøykjøpmennenes Landsforbund og Sigurd Svorkmo i Skomakermestrenes Landsforbund, skofabrikant Egil Christensen, Direktør Carl J. Andersen, agent Henry Frogh og redaktør av Lær, Sko og Skinn Richard Seligmann. Så det manglet ikke på bredde og faglig tyngde bak ideen.

*

Det blir en svakhet for boken, sett i forhold til norsk industrihistorie på området at den relativt ensidig fokuserer på fagforenings virksomheten ved bedriften og utelater sider ved norsk skoindustri som for sin tid, og ennå i vår tid har gjenklang; I 2001 var det en minneutstilling i Norsk Teknisk Museum av de den gang (1941) innsamlende gjenstander. Om det var noen fra Norrøna Skofabrikk er uvist. I 2018 var det en minneutstilling i Jødisk Museum i Oslo angående Richard Seligmann og hans familie bl.a. med vekt på R. Seligmanns tid som redaktør av et tidsskrift i tilknytning til norsk skinn og lærindustri og initiativtaker til Norsk Skomuseum.

*

Man får ikke vite noe om disse sider ved Norrøna Skofabrikk som del av norsk skotøyindustri- hvor en museums ide, i en eller annen form, fra tid til annen gjennom nesten 100 år må ha hvert aktuell i et så oppegående miljø som det boken beskriver. Og ser man på de siste 30-40 års utvikling på

område med feilslåtte skomuseums prosjekt, særlig i Halden, blir det nærliggende å tenke seg at Norrøna Skofabrikks gamle lokaler nok kunne ha passet til et Norsk Skomuseum. I dagens situasjon, er gjenstander og ideer spredd alle veier uten et samlende kraftsentrum for bransjen. Noe som boken bare et stykke på vei kan bli – også med sitt begrensede utsalg kun i en bokhandel på Hamar. Mens Norrøna Skofabrikks produkter i sin tid, som det nevnes i boken, s.68 «var solgt av bedriftens reisende handelsmenn fra Mandal i syd til Kirkenes i nord» og var landskjent og ennå har "Norrøna" navnet en klang som gjør at boken sikkert skulle ha et marked flere steder. Dermed kunne boken ha hvert med på å styrke den historiske kjennskapen til en industri over det ganske land som i dag er nokså anonym og forbundet med import fra utlandet.